

Поліна Кордовська Polina Kordovska

аспірантка Харківського національного університету
мистецтв імені І. П. Котляревського

postgraduate student, I. P. Kotlyarevsky Kharkiv National
University of Arts

e-mail: polina.kordovskaya@gmail.com orcid.org/0000-0002-9955-6804

Західноєвропейська новітня музика у мистецькому просторі сучасної України (на прикладі творчості С. Шарріно)

Western European Contemporary Music in the Art Space of Modern Ukraine (in the work by Salvatore Sciarrino)

Анотація. Розглянуто механізм інтеграції творчості представників новітнього західноєвропейського музичного мистецтва до українського мистецького простору на прикладі творчості сучасного італійського композитора С. Шарріно. Проаналізовано специфіку репрезентації творів С. Шарріно у мистецькому просторі України у період з 1998 по 2019 роки. Виявлено функцію вітчизняного фестивального руху як своєрідної лабораторії, в якій відбувається апробація та перші кроки до засвоєння західноєвропейської новітньої музики.

Ключові слова: творчість С. Шарріно, західноєвропейська новітня музика, фестивалі сучасної музики, українські музичні фестивалі.

Постановка проблеми. За останні декілька десятиліть мистецький простір України зазнав значних змін. «З наліпки з кримінальним відтінком авангарда раптом став реальністю музичного життя України, і старше покоління з тривогою й осудом спостерігало, як це “чудище обло” перетворюється на кумира композиторської молоді», — констатує О. Зінкевич, характеризуючи трансформацію музичних вподобань вітчизняної спільноти на початку 2000-х років [2]. Відкритість українського мистецького середовища та його прагнення до оновлення сприяють активному залученню до концертної практики творів сучасних західноєвропейських композиторів. У зв'язку з цим проблема інтеграції та засвоєння новітньої музики видається досить актуальною для українського музикознавства.

У вітчизняних мистецьких реаліях знайомство зі зразками західноєвропейської новітньої музики найчастіше відбувається у рамках фестивального руху, що є найпрогресивнішою платформою для репрезентації нових імен та опусів. Утім, оскільки музичної продукції, що може бути залучена до виконання, багато, це ускладнює формування критеріїв її відбору. Часто достатньо складно зорієнтуватися та дати об'єктивну оцінку мистецьким явищам, присутність яких на вітчизняних фестивалях сучасної музики обумовлена особистими контактами організаторів

та авторів, медійністю авторів, поширеністю їхньої творчості в інтернеті тощо. Основним критерієм вибору матеріалу дослідження стала своєрідність, що дозволила розглянути специфіку функціонування західноєвропейської новітньої музики у мистецькому просторі сучасної України на прикладі творчості італійського композитора Сальваторе Шарріно (Salvatore Sciarrino)¹ — одного з найбільш цікавих та багатограних митців сучасності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Творчість С. Шарріно стала предметом численних досліджень, більшість з яких опубліковані італійською мовою. Однією з фундаментальних праць є дослідження італійського музикознавця К. Каррателлі (Carlo Carratelli), автор якого

¹ Уродженець Сицилії, автодидакт та багатогранна особистість, С. Шарріно (нар. 1947) є одним найвідоміших сучасних європейських композиторів. Митцю належать численні опери, симфонічні, камерно-інструментальні та вокальні твори, а також твори електронної музики. С. Шарріно вдало поєднує композиторську, диригентську, викладацьку та публіцистичну діяльність. Певний час він був художнім керівником Teatro Comunale у Болоньї, наразі викладає в Академії Санта-Чечилія (Accademia Nazionale di Santa Cecilia) у Римі та проводить майстер-класи у різних куточках світу. С. Шарріно є медійною особистістю, йому належать численні статті, есе та інтерв'ю.

ідентифікує С. Шарріно як «композитора-дослідника» («il compositore-ricercatore»), характеризуючи творчий метод митця за допомогою терміна «екологія слухання» («l'ecologia dell'ascolto») [9]. Досліджує індивідуальний стиль С. Шарріно і російська музикознавиця С. Лаврова, авторка докторської дисертації, монографії та статей, присвячених творчості італійського композитора [5].

Серед праць, присвячених фестивалям сучасної музики, слід згадати дисертаційне дослідження М. Шведа, увага якого сконцентрована навколо вивчення специфіки сучасного українського фестивального процесу [7]. Ракурс дослідження, обраний для даної статті, спеціально не розглядався ані у студіях українського фестивального руху, ані у працях, присвячених творчості С. Шарріно.

Мета статті полягає у виявленні механізму інтеграції творчості представників новітнього західноєвропейського музичного мистецтва до українського мистецького простору на прикладі творчості сучасного італійського композитора С. Шарріно.

Виклад основного матеріалу. Творчість С. Шарріно презентована на різноманітних майданчиках. В Італії, на батьківщині композитора, його музика (насамперед оперні твори) звучить на великій та малій сценах міланського театру «Ла Скала» (Teatro alla Scala), у театрі «Ла Феніче» (Teatro La Fenice) у Венеції, у генуезькому театрі Карло Феліче (Teatro Carlo Felice), на Аренаді-Верона (Arena di Verona) та на інших оперних сценах, а також у численних концертних залах та інших мистецьких локаціях. Поза межами Італії творчість С. Шарріно найширше представлена у рамках музичних фестивалів. Твори композитора, як оперні, так і камерно-інструментальні, часто написані на спеціальне замовлення, можна почути на Зальцбурзькому фестивалі (Salzburger Festspiele, Австрія), на Міжнародному фестивалі сучасної музики «Варшавська осінь» (Warszawska Jesień, Польща), на Фестивалі сучасного мистецтва у Монтепульчано (Festival of Contemporary Art in Montepulciano, Італія), на Фестивалі Лінкольн-центру (США) тощо [8].

Знайомство української аудиторії з музикою С. Шарріно також відбулося у рамках фестивального руху. Вперше в Україні твори італійського композитора прозвучали у Львові у 1998 році під час IV Міжнародного фестивалю сучасної музики «Контрасти», започаткованого, за словом М. Шведа, з метою репрезентації «сучасної української музики в контексті світової» [6]. Незважаючи на імідж оперного композитора, перед аудиторією львівського фестивалю С. Шарріно постав насамперед як автор флейтової музики. Твори композитора для флейти соло «Як народжуються чари?» («Come vengono prodotti gli incantesimi?») та «Пісня подяки» («Canzona di ringraziamento») прозвучали у виконанні швейцарського флейтиста Г. Бальмера (Hans Balmer). Три роки потім, у 2001-му, на VII Міжнародному фестивалі сучасної музики «Контрасти» ще один шаррінівський флейтовий твір — «Аура вдалини» («All'aure in una lontananza») — представив німецький флейтист М. Фаленбок (Martin

Fahlenbock). Своєрідним підсумком львівської флейтової «шаррініади» став виступ на XIX Міжнародному фестивалі сучасної музики «Контрасти» (2013 рік) вже знайомого публіці Г. Бальмера, який презентував першу частину шаррінівського циклу «L'opera per flauto» для флейти соло. Аудиторія львівського фестивалю ознайомила лише з частиною значного флейтового доробку С. Шарріно. Втім, твори, що першими репрезентували творчість композитора в Україні, є показовими з точки зору формування уявлення про його мистецький образ. Поряд з операми, твори для флейти соло є одним з улюблених жанрів С. Шарріно, в якому виявляються риси його індивідуального стилю, сконцентрованого навколо пошуків нового звучання та різних аспектів тиші — одного з найважливіших компонентів творчого методу композитора.

Львів недовго утримував «монополію» на творчість С. Шарріно. Географія репрезентації творчості італійського композитора у вітчизняному мистецькому просторі розширилася вже у 2004 році, коли у рамках Міжнародного фестивалю сучасного мистецтва «Два дні та дві ночі нової музики» в Одесі прозвучав твір із символічною для цього фестивалю назвою «На межі ночі» («Ai limiti della notte») для альту соло, який у рамках проекту «Соло-соліссімо» представив італійський альтист М. Барбетті (Maurizio Barbetti).

Київська музична спільнота вперше долучилася до творчості С. Шарріно також завдяки фестивальному руху. У 2014 році першим заходом, у рамках якого був репрезентований шаррінівський твір, став фортепіанний речиталь, представлений на музичній сцені Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» британським піаністом М. Нупом (Mark Knoor), який, поряд із творами К. Дебюссі та К. Сен-Санса, виконав Сонату для фортепіано № 5 С. Шарріно. Шаррінівський твір, що був написаний у 1994 році для італійського піаніста М. Полліні (Maurizio Pollini) та має п'ять альтернативних варіантів закінчення, був включений М. Нупом до імпресіоністичного контексту концерту. Репертуарне «сусідство» із творами К. Дебюссі та К. Сен-Санса свідчить про безумовне сприйняття С. Шарріно як першорядного композитора.

У Харкові творчість С. Шарріно вперше почули лише у 2015 році в рамках Міжнародного фестивалю сучасної музики «Kharkiv contemporary», ініційованого українським композитором та диригентом В. Рунчаком. Для харків'ян у виконанні композитора та піаніста Д. Бочарова прозвучала шаррінівська Соната для фортепіано № 2, менш новаторська, ніж Соната № 5, проте більш віртуозна та експресивна.

Творчість С. Шарріно поступово виходить за межі фестивального руху та вводиться до вітчизняної концертної практики. Втім, нині в Україні не відбулося жодного монографічного концерту, присвяченого шаррінівській інструментальній музиці. Різноманітність камерно-інструментальної творчості італійського композитора найповніше була представлена на українській сцені у дев'ятому

концерті серії «New Music: Ukraine» (2015, Київ), коли поряд із творами української композиторки В. Польової прозвучали твори С. Шарріно для фортепіано («De la nuit», «Perduto in una città d'acqua», «Anamorfosi»), скрипки («Sei carricci», частини I, II, VI) та камерно-інструментального ансамблю («Lo spazio inverso»)¹. Специфіка індивідуальних стилів двох композиторів, твори яких склали програму концерту, стала вирішальним фактором їхнього об'єднання. Витонченість хорового письма В. Польової консонувала з делікатними динамічними градаціями звучання та камерністю висловлювання інструментальних творів С. Шарріно.

Репрезентовані запрошеними європейськими виконавцями, твори С. Шарріно поступово входять до репертуару українських солістів та ансамблів, серед яких — А. Баришевський (фортепіано), Н. Стець (контрабас), камерно-інструментальні ансамблі сучасної музики «Sed Contra», «ConstantY», «Ухо-ансамбль» та інші. Слід зазначити, що українські виконавці часто використовують влучні та метафоричні програмні назви творів італійського композитора як назви або підзаголовки для власних концертних проєктів. Слід згадати фортепіанний речиталь А. Баришевського «Загублений у місті води»² та проєкт «Контрабас. Дослідження білого»³ Н. Стеця, у яких поряд із творами інших композиторів прозвучали й однойменні твори С. Шарріно (відповідно, «Perduto in Una Città d'Acqua» для фортепіано та «Esplorazione Del Bianco» для контрабаса соло). Зауважимо, що окремі твори С. Шарріно вже міцно увійшли до репертуару названих музикантів, які завдяки своїй гастрольній діяльності представляють творчість італійського композитора не лише у Києві, Одесі, Львові та Харкові, але і у інших містах України.

У процесі «одомашнення» творчості С. Шарріно на українській сцені простежується певна жанрова закономірність. Незважаючи на те, що в Італії та за її межами С. Шарріно відомий передусім як оперний композитор, знайомство української музичної спільноти з творчістю композитора розпочалося з його камерно-інструментальних творів. Першими в Україні прозвучали твори С. Шарріно для інструмента соло (флейта, альт, фортепіано), надалі жанровий діапазон виконуваних творів композитора розширювався завдяки включенню до вітчизняної виконавської практики шаррінівських ансамблевих камерно-інструментальних творів.

Репрезентовані європейськими виконавцями у рамках міжнародних фестивалів сучасної музики, твори С. Шарріно з часом стають основою для спільної творчості іноземних та вітчизняних музикантів. Результатом такої співпраці став унікальний для України монографічний проєкт, що вперше представив С. Шарріно як оперного композитора українській аудиторії. Наприкінці лютого 2018 року на великій сцені Національної опери України завдяки зусиллям продюсерського агентства «УХО» київські глядачі та гості міста мали змогу побачити оперу С. Шарріно «Luci mie traditrici» («Моє зрадливе світло», 1998). У постановці були задіяні українські музиканти («Ухо-ансамбль»), зірки європейської оперної сцени Е. Лабурдет (Esther Labourdette), Р. Бергман (Rupert Bergmann), М. Тейлор (Michael Taylor), С. Олрі (Stephan Olry) та італійський диригент Л. Гаджеро (Luigi Gaggero). Досвідчені виконавці шаррінівських оперних партій, європейські музиканти відкрили для української музичної спільноти ще один вимір творчості італійського композитора.

Висновки. Отже, для вітчизняного мистецького середовища саме фестивальна практика є своєрідною лабораторією, в якій відбувається апробація та перші кроки до засвоєння західноєвропейської новітньої музики. Фестивалі сучасної музики стають засобом міжкультурної комунікації та формують умови для тісної взаємодії українського та європейського мистецького простору, результатом якої є засвоєння вітчизняними музикантами актуальних європейських напрямів композиторського мислення та створення масштабних монографічних проєктів, що репрезентують сучасну європейську музику на новому рівні.

Ім'я С. Шарріно набуває у вітчизняному мистецькому просторі особливої ваги. Завдяки фестивальному руху в Україні виникають окремі осередки звучання його музики, що змушують мистецьку спільноту дослухатися до нового композиторського «голосу». Окремі проєкти, що мають на меті виконання творів італійського композитора, викликають суспільний резонанс, перетворюють творчу постать С. Шарріно на об'єкт обговорення та в результаті впливають на його впізнаваність у все більш широкі кола. Український музичний простір іде шляхом ідентифікації творчого світу С. Шарріно і разом з тим — пізнання індивідуальності західноєвропейської новітньої музики.

¹ Відомості щодо виконавців творів представлені у таблиці на с. 128.

² Київ, 2018 рік.

³ Київ, 2019 рік.

Таблиця. Репрезентація творів С. Шарріно у мистецькому просторі України (1998–2019 роки)

Дата	Місто	Подія	Локація	Твір/твори	Виконавець(ці)
1998	Львів	IV Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти»		«Come vengono prodotti gli incantesimi?» та «Canzona di ringraziamento» для флейти соло	Г. Бальмер (Hans Balmer, Швейцарія), флейта
2001	Львів	VII Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти»		«All'aure in una lontananza» для флейти соло	М. Фаленбок (Martin Fahlenbock, Німеччина), флейта
2004	Одеса	XX Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва «Два дні й дві ночі нової музики»	Одеська обласна філармонія	«Ai Limiti Della notte» для альта	М. Барбетті (Maurizio Barbetti, Італія), альт
02.10.2013	Львів	XIX Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти»	Костел Святого Лазаря	L'opera per flauto (Band 1): «All'aure in una lontananza»; «Hermes»; «Come vengono prodotti gli incantesimi?»; «Canzona di ringraziamento»; «Venere che le grazie la fioriscono»; «L'orizzonte luminoso di Aton»; «Fra i testi dedicati alle nubi» (для флейти соло)	Г. Бальмер (Hans Balmer, Швейцарія), флейта
13.04.2014	Київ	Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал»	Музична сцена «Мистецького арсеналу»	Соната № 5 для фортепіано	М. Нуп (Mark Knopfler, Велика Британія), фортепіано
29.04.2014	Київ	Концерт «Сучасна камерна музика»	Мала зала НМАУ імені П. І. Чайковського	«Omaggio a Burigi» для скрипки, альтової флейти і бас-кларнету	Ансамбль «Sed contra» (Україна)
25.05.2014	Київ	XXIV Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону»	Концертна зала Національної спілки композиторів України	«Omaggio a Burigi» для скрипки, альтової флейти і бас-кларнету	Ансамбль «Sed contra» (Україна)
06.10.2014	Львів	XX Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти»	Арт-кав'ярня «Квартира 35»	«Lo spazio inverso» для флейти, кларнета, скрипки, віолончелі та фортепіано/челести	Ансамбль нової музики «ConstantY» (Україна)
03.06.2015	Харків	Міжнародний фестиваль сучасної музики «Kharkiv contemporary»	Органна зала Харківської філармонії	Соната № 2 для фортепіано	Д. Бочаров (Україна), фортепіано
11.06.2015	Київ	Серія концертів «New Music: Ukraine»	Fairmont Grand Hotel Kyiv	«De la nuit», «Perduto in una città d'acque», «Anamorfosi» для фортепіано; Sei capricci для скрипки соло, частини I, II, VI; «Lo spazio inverso» для флейти, кларнета, скрипки, віолончелі та фортепіано/челести	Д. Писаненко (Україна), фортепіано; А. Павлов (Україна), скрипка соло; камерний ансамбль: І. Завгородній (скрипка), Д. Гусакова (віолончель), Д. Медоліз (флейта), Д. Пуржаш (кларнет), Є. Громов (челеста), диригент М. Менадбе (Грузія)
02.04.2016	Київ	Концерт «Viaggio in Italia»	Національний центр Олександра Довженка	«Vento d'ombra»	«Ухо-ансамбль», диригент Л. Гаджеро (Італія)
22.02.2018	Київ		Національна опера України	Опера «Luci mie traditrici»	Ухо-ансамбль, диригент Л. Гаджеро (Італія), Е. Лабурдет (сопрано), Р. Бергман (бас-баритон), М. Тейлор (контратенор), С. Олрі (тенор)
03.06.2018	Одеса	Міжнародний музичний фестиваль «Odessa Classics»	Urban Music Hall	«Fauno che fischia a un merlo» для арфи і флейти	Ансамбль «Airborne extended» (Австрія)
26.08.2018	Київ	Фестиваль «Bouquet Kiev Stage»	Музей «Золоті Ворота»	«Perduto in Una Città d'Acqua» для фортепіано	А. Барішевський (Україна), фортепіано
17.04.2019	Київ	Проект «Контрабас. Дослідження білого»	Національний центр Олександра Довженка	«Esplorazione del bianco» для контрабаса соло	Н. Стець (Україна), контрабас
15.06.2019	Львів	XVII Фестиваль давньої музики	Дзеркальна Зала Львівського національного академічного театру опери та балету імені Солюмі Крушельницької	«Canzona di Ringraziamento» для флейти	Н. Кожушко (Україна), флейта

Література

1. Два дні й дві ночі нової музики // Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. URL: <http://odma.edu.ua/competition/fest/archive> (дата звернення: 12.11.2019).
2. Зінкевич О. Музика говорить мовою нашого часу // Критика. 2004. № 7–8 (81–82). С. 30–34.
3. Книжковий Арсенал 2014 року. URL: <https://artarsenal.in.ua/uk/knyzhkovyj-arsenal/arhiv/2014-2/> (дата звернення: 05.11.2019).
4. Контрасти. Міжнародний фестиваль сучасної музики. URL: <http://www.polinst.kyiv.ua/storage/kontrasti2015-buklet.pdf> (дата звернення: 05.11.2019).
5. Лаврова С. «Логика смысла» новой музыки. Опыт структурно-семиотического анализа на примере творчества Хельмута Лахенманна и Сальваторе Шаррино. Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2013. 280 с.
6. Швед М. Процеси акультурації та інкультурації у міжнародних фестивалях сучасної музики в Україні (спроба соціокультурного аналізу) // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка: Серія мистецтвознавство. Львів, 2004. Вип. 4. С. 150–158.
7. Швед М. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики в Україні на новому етапі (1990–2005 рр.): автореф. дис ... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / Львівська державна музична академія імені М. В. Лисенка. Львів, 2005. 14 с.
8. Salvatore Sciarrino: Biography. URL: <https://www.salvatoresciarrino.eu/php/eng/biography.html> (access date: 04.10.2019).
9. Carratelli C. L'integrazione dell'estesico nel poetico nella poetica musicale post-strutturalista: il caso di Salvatore Sciarrino, una «composizione dell'ascolto». Tesi di dottorato. Trento: Università di Trento; Paris: Université Paris Sorbonne, 2006. 409 p.

References

1. Dva dni y dvi nochi novoi muzyky // Odeska natsionalna muzychna akademiia imeni A. V. Nezhdanovoi. URL: <http://odma.edu.ua/competition/fest/archive> (access date: 12.11.2019).
2. Zinkevych O. Muzyka hovoryt movoiu nashoho chasu // Krytyka. 2004. # 7–8 (81–82). S. 30–34.
3. Knyzhkovyi Arsenal 2014 roku. URL: <https://artarsenal.in.ua/uk/knyzhkovyj-arsenal/arhiv/2014-2/> (access date: 05.11.2019).
4. Kontrasty. Mizhnarodnyi festyval suchasnoi muzyky. URL: <http://www.polinst.kyiv.ua/storage/kontrasti2015-buklet.pdf> (access date: 05.11.2019).
5. Lavrova S. «Logika smyisla» novoy muzyki. Opyit strukturno-semioticheskogo analiza na primere tvorchestva Helmuta Lahenmanna i Salvatore Sharrino. Sankt-Peterburg: Izd-vo Sankt-Peterburgskogo un-ta, 2013. 280 s.
6. Shved M. Protsesy akulturatsii ta inkulturatsii u mizhnarodnykh festyvaliakh suchasnoi muzyky v Ukraini (sproma sotsiokulturnoho analizu) // Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia mystetstvoznavstvo. Lviv, 2004. Vyp. 4. S. 150–158.
7. Shved M. Tendentsii rozvytku mizhnarodnykh festyvaliv suchasnoi muzyky v Ukraini na novomu etapi (1990–2005 rr.): avtoref. dys ... kand. mystetstvoznavstva: 17.00.01 / Lvivska derzhavna muzychna akademiia imeni M. V. Lysenka. Lviv, 2005. 14 s.
8. Salvatore Sciarrino: Biography. URL: <https://www.salvatoresciarrino.eu/php/eng/biography.html> (access date: 04.10.2019).
9. Carratelli C. L'integrazione dell'estesico nel poetico nella poetica musicale post-strutturalista: il caso di Salvatore Sciarrino, una «composizione dell'ascolto». Tesi di dottorato. Trento: Università di Trento; Paris: Université Paris Sorbonne, 2006. 409 p.

Kordovska P.

Western European Contemporary Music in the Art Space of Modern Ukraine (in the work by Salvatore Sciarrino)

Abstract. The article covers the process of integration of creative legacy of the contemporary Western European composers into Ukrainian art space by the example of the work of Italian composer S. Sciarrino. The specificity of the representation of S. Sciarrino's works in the art space of Ukraine since 1998 till 2019 has been analyzed. Ukrainian festival movement is a kind of laboratory, where assimilation of the recent European music occurs, as it has been shown in the study.

Contemporary music festivals serve as means of intercultural communication and create the conditions for close interaction between the Ukrainian and European art space. This provides Ukrainian musicians a chance to master the current European trends of composing to create large-scale monographic projects representing contemporary European music at a new level.

Keywords: S. Sciarrino, Western European contemporary music, contemporary music festivals, Ukrainian music festivals.

Кордовская П.

Западноевропейская новейшая музыка в художественном пространстве современной Украины (на примере творчества С. Шаррино)

Аннотация. Рассмотрен механизм интеграции творчества представителей новейшего западноевропейского музыкального искусства в украинское художественное пространство на примере творчества современного итальянского композитора С. Шаррино. Проанализирована специфика репрезентации произведений С. Шаррино в художественном пространстве Украины в период с 1998 по 2019 годы. Выявлена функция украинского фестивального движения как своеобразной лаборатории, в которой происходит апробация и усвоение западноевропейской новейшей музыки.

Фестивали современной музыки выступают в качестве средства межкультурной коммуникации и формируют условия для тесного взаимодействия украинского и европейского художественного пространства, результатом которого является рефлексия отечественными музыкантами актуальных европейских направлений композиторского мышления и создания масштабных монографических проектов, представляющих современную европейскую музыку на новом уровне.

Ключевые слова: С. Шаррино, западноевропейская новейшая музыка, фестивали современной музыки, украинские музыкальные фестивали.